

INFORMACJA

do wniosku o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne

Co załatwisz tym wnioskiem

1. Gdy złożysz ten wniosek, rozpatrzemy Twoje uprawnienia do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego¹ (dalej nazywanego świadczeniem kompensacyjnym) i wydamy decyzję w tej sprawie. Ustalimy również kapitał początkowy, jeśli nie złożyłeś wniosku w tej sprawie. Kapitał początkowy ma bowiem wpływ na wysokość świadczenia kompensacyjnego.

Ważne!

Jeżeli nabędziesz prawo do świadczenia, to wydamy Ci dokument elektroniczny – mLegitymację. mLegitymację przechowuje się w aplikacji mObywatel i okazuje się za jej pomocą.

Jak pobrać mLegitymację i z niej korzystać

Jeżeli chcesz korzystać z legitymacji emeryta-rencisty w formie dokumentu elektronicznego (mLegitymacji) – trzeba ją pobrać na własne urządzenie mobilne (np. smartfon) i okazywać przy użyciu aplikacji mObywatel. Jeśli używasz tej aplikacji, to mLegitymacja będzie dostępna po uruchomieniu mObywatela i dodaniu dokumentu Legitymacja emeryta-rencisty do swojego profilu. Jeśli nie używasz tej aplikacji, należy ją pobrać i zainstalować na swoim urządzeniu.

Na stronie **www.gov.pl** jest instrukcja, jak pobrać aplikację mObywatel.

Możesz również złożyć wniosek o wydanie legitymacji emeryta-rencisty (na formularzu ERL) w formie plastikowej karty.

Uwaga!

Wniosek o świadczenie kompensacyjne nie stanowi jednoczesnego wniosku o zagraniczną emeryturę z państwa członkowskiego Unii Europejskiej (UE) / Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) albo z Wielkiej Brytanii, albo państwa, z którym Polska zawarła umowę dwustronną o zabezpieczeniu społecznym. Oznacza to, że jeśli złożysz wniosek o świadczenie kompensacyjne, nie zostanie wszczęte postępowanie o uzyskanie emerytury z tytułu zagranicznych okresów ubezpieczenia lub zamieszkania z zagranicznej instytucji ubezpieczeniowej. Jeśli masz zagraniczne okresy ubezpieczenia lub zamieszkania w państwach, z którymi Polska zawarła umowę dwustronną o zabezpieczeniu społecznym, np. w USA, Kanadzie, Ukrainie, to wniosek o zagraniczną emeryturę możesz złożyć na odpowiednim formularzu, np. WZO-PL-1, CAN-PL 1, PL-UA 7.

Ważne!

Jeśli zmieni się Twój adres, zarówno w toku postępowania, jak i po jego zakończeniu, masz obowiązek zawiadomić o tym fakcie ZUS. Jeśli nie dopełnisz tego obowiązku, doręczenie pisma pod dotychczasowym adresem ma skutek prawny.

Która placówka ZUS rozpatruje Twój wniosek

2. Wniosek o świadczenie kompensacyjne możesz złożyć w każdej placówce ZUS, jednakże:
 - wniosek ten rozpatruje placówka ZUS właściwa ze względu na Twoje miejsce zamieszkania,
 - jeśli nie masz adresu zamieszkania w Polsce, wniosek rozpatruje placówka ZUS właściwa ze względu na Twój adres miejsca pobytu lub adres ostatniego zamieszkania w Polsce,
 - jeśli mieszkasz za granicą w państwie członkowskim UE/EFTA albo w Wielkiej Brytanii, Twój wniosek rozpatruje jedna z placówek ZUS², które realizują umowy międzynarodowe,
 - jeśli mieszkasz za granicą w państwie innym niż państwo członkowskie UE/EFTA albo w państwie innym niż Wielka Brytania, Twój wniosek rozpatruje placówka ZUS właściwa ze względu na Twoje ostatnie miejsce zamieszkania w Polsce.

¹ Na podstawie ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych.

² Wykaz placówek ZUS znajdziesz na stronie www.zus.pl.

Zawsze możesz złożyć wniosek o świadczenie kompensacyjne elektronicznie – przez Platformę Usług Elektronicznych (PUE/eZUS) – na www.zus.pl. Musisz wówczas mieć założone konto na PUE ZUS oraz profil zaufany na Elektronicznej Platformie Usług Administracji Publicznej (ePUAP) lub bezpieczny podpis elektroniczny. Jednakże dokumenty, które dołączasz do wniosku, złóż w oryginale w placówce ZUS albo wyślij je pocztą.

Jak wycofać wniosek

3. Możesz wycofać ten wniosek – pisemnie lub ustnie do protokołu. Nie musisz tego uzasadniać.

Wniosek o świadczenie kompensacyjne z ZUS możesz wycofać:

- jeśli nie otrzymałeś decyzji w tej sprawie,
- w ciągu miesiąca od dnia, w którym otrzymałeś decyzję.

Gdy wycofasz wniosek, umorzmy postępowanie w sprawie świadczenia kompensacyjnego.

Potrzebne dokumenty

4. Dokumenty, na podstawie których ustalamy świadczenie kompensacyjne, to w szczególności:

- „Informacja o okresach składkowych i nieskładkowych” (formularz ERP-6),
- zaświadczenia pracodawcy (świadczenia pracy) lub innego właściwego organu potwierdzające okresy wykonywania pracy w charakterze nauczyciela i pozostałe okresy składkowe oraz okresy nieskładkowe,
- świadectwo pracy potwierdzające tryb i podstawę prawną rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy.

Ważne!

- Jeśli wnioskowałeś wcześniej o inne świadczenie lub o ustalenie kapitału początkowego i przedłożyłeś dowody potwierdzające przebyte przez Ciebie okresy składkowe i nieskładkowe – wówczas w formularzu ERP-6 w polu *Wymień dołączone dowody* przy takim okresie wpisz, że dowody już przedłożyłeś, ubiegając się o inne świadczenie / ustalenie kapitału początkowego.
- Nie musisz dołączać do wniosku dokumentów potwierdzających przebyte przez Ciebie po 1998 r. okresy:
 - składkowe, za które została opłacona składka na ubezpieczenia emerytalne i rentowe,
 - nieskładkowe takie jak: okresy pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, zasiłków chorobowych i opiekuńczych, świadczenia rehabilitacyjnego,ponieważ uwzględnimy je na podstawie zapisów na Twoim indywidualnym koncie ubezpieczonego w ZUS. Pamiętaj jednak, aby dołączyć dokumenty, które pozwolą Ci udowodnić określone warunki wymagane do przyznania świadczenia kompensacyjnego (w tym dokumenty za okresy pracy po 1998 r.). Dokumentami takimi są ww. świadectwo pracy potwierdzające tryb i podstawę prawną rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy, a także dokumenty potwierdzające okresy, w których byłeś nauczycielem.

Kapitał początkowy

5. Kapitał początkowy obliczamy, jeśli masz opłacone składki na ubezpieczenie społeczne przed 1999 r.
6. Jeśli nie masz jeszcze ustalonego kapitału początkowego, do tego wniosku dołącz zaświadczenie o wysokości wynagrodzenia, które otrzymywałeś w latach przypadających do 31 grudnia 1998 r.
7. Jeżeli pozostawałeś w stosunku pracy, a nie złożysz dokumentu z uzyskanym w tym okresie wynagrodzeniem, to do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego za ten okres przyjmujemy kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników – proporcjonalnie do okresu pracy i wymiaru czasu pracy.

Ustanie, zawieszenie prawa do świadczenia kompensacyjnego lub obniżenie jego wysokości

8. Prawo do świadczenia kompensacyjnego ustaje:
- z dniem poprzedzającym dzień nabycia przez Ciebie prawa do emerytury,
 - z dniem poprzedzającym dzień, w którym osiągniesz powszechny wiek emerytalny (od 1 października 2017 r. wynosi on 60 lat dla kobiet oraz 65 lat dla mężczyzn).
9. Zawiesimy Ci prawo do świadczenia kompensacyjnego, bez względu na wysokość Twojego przychodu, jeśli podejmiesz pracę (nie tylko jako nauczyciel, wychowawca lub inny pracownik pedagogiczny) w placówkach oświatowych wymienionych w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela.

10. Wyjątek od zasady podanej w pkt 9.

Nie zawiesimy Ci prawa do świadczenia kompensacyjnego w okresie od 24 lutego 2022 r. do 31 sierpnia 2025 r. jeżeli podejmiesz zatrudnienie w jednostkach wymienionych w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karty Nauczyciela na stanowisku pomocy nauczyciela dla osób niebędących obywatelami polskimi, podlegających obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, które nie znają języka polskiego albo znają go w stopniu niewystarczającym do korzystania z nauki.

Nie zawiesimy Ci również prawa do świadczenia kompensacyjnego w okresie do 31 sierpnia 2025 r. jeśli podejmiesz pracę na stanowisku:

- 1) nauczyciela języka polskiego lub nauczyciela prowadzącego dodatkową naukę języka polskiego,
- 2) nauczyciela innego niż wymieniony w pkt 1), jeżeli w dniu nawiązania stosunku pracy do szkoły uczęszcza co najmniej jeden uczeń będący obywatelem Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jest uznawany za legalny albo który przebywa legalnie na terytorium RP, w przypadku gdy przybył do Polski z Ukrainy od dnia 24 lutego 2022 r. w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa³.

11. Gdy podejmiesz inną pracę niż wymienione w pkt 9 i 10, zawiesimy wypłatę świadczenia kompensacyjnego, jeśli Twój przychód przekroczy 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego⁴. Obniżymy wysokość świadczenia, jeżeli Twój przychód przekroczy 70% tego wynagrodzenia. Otrzymasz całe świadczenie, jeśli Twój przychód nie przekroczy 70% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego.

Do przychodu wliczają się także pobrane przez Ciebie: zasiłki chorobowe, wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy, świadczenie rehabilitacyjne, a także zasiłek wyrównawczy i dodatek wyrównawczy.

12. Dla świadczeniobiorcy prowadzącego pozarolniczą działalność za przychód uznamy kwotę, która stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.**Ważne!**

Bierzemy pod uwagę Twoje zarobki także wtedy, gdy pracujesz lub prowadzisz działalność za granicą.

13. Zawiesimy wypłatę świadczenia kompensacyjnego na Twój wniosek. Nie musisz go uzasadniać.**Zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego świadczeniobiorcy zamieszkałego w Polsce oraz członków jego rodziny****14. Jeśli pobierasz świadczenie kompensacyjne zgłosimy Cię do ubezpieczenia zdrowotnego. Na Twój wniosek zgłosimy także członków Twojej rodziny. Podaj ich dane na formularzu EUZ – Wniosek o: zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego/wyrejestrowanie z ubezpieczenia zdrowotnego członków rodziny świadczeniobiorcy.****15. Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego powstaje w dniu, od którego przysługuje Ci wypłata świadczenia kompensacyjnego. Ubezpieczenie to wygasa w dniu, kiedy przestaniemy wypłacać to świadczenie. W takiej sytuacji wyrejestrujemy z tego ubezpieczenia Ciebie i członków Twojej rodziny.****16. Jeżeli w stosunku do Ciebie wygaś obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego, a ubiegasz się o przyznanie świadczenia kompensacyjnego, wówczas masz prawo do świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego.****Zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego świadczeniobiorcy zamieszkałego za granicą, w państwie członkowskim UE/EFTA albo w Wielkiej Brytanii****17. Ustalenia, czy określony świadczeniobiorca otrzymujący świadczenie z ZUS, mieszkający w innym niż Polska państwie członkowskim UE/EFTA albo w Wielkiej Brytanii, podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu w Polsce, dokonuje Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ).****18. NFZ na Twój wniosek, ustali czy polskie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego jest właściwe w odniesieniu do Ciebie. Dopiero po otrzymaniu z NFZ zawiadomienia o powstaniu obowiązku ubezpieczenia**

³ Art. 58 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2024 r.

⁴ Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w danym kwartale ogłasza w komunikacie Prezes Głównego Urzędu Statystycznego. Kwoty równe 70% i 130% przeciętnego wynagrodzenia znajdziesz na stronie www.zus.pl w zakładce Baza wiedzy / Składki, wskaźniki, odsetki/ Wskaźniki/ Emerytury i renty.

zdrowotnego, Oddział ZUS wypłacający świadczenie kompensacyjne zgłosi Cię do ubezpieczenia zdrowotnego oraz pobierze od wypłacanego Ci świadczenia kompensacyjnego kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne i odprowadzi do NFZ. Na Twój wniosek zgłosimy także członków Twojej rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego.

Zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego emeryta mieszkającego za granicą, w państwie, z którym Polska zawarła umowę dwustronną o zabezpieczeniu społecznym

19. Jeśli mieszkasz za granicą w państwie innym niż państwo członkowskie UE/EFTA, Wielka Brytania i pobierasz emeryturę z ZUS, to z Twojej emerytury nie potrącamy składki na ubezpieczenie zdrowotne. To oznacza, że nie jesteś objęty ubezpieczeniem zdrowotnym w Polsce.

Więcej informacji w sprawie prawa do leczenia w Polsce uzyskasz w NFZ.

Identyfikator podatkowy

20. Twoim identyfikatorem podatkowym⁵ jest:

- NIP – jeśli prowadzisz działalność gospodarczą lub płacisz podatek od towarów i usług,
- numer PESEL – w każdym innym przypadku.

Gdzie znajdziesz więcej informacji o świadczeniu kompensacyjnym

21. Informacje na temat:

- warunków przyznawania świadczenia kompensacyjnego oraz obliczania jego wysokości,
- zasad zawieszania jego wypłaty w związku z osiągnięciem zarobków,

uzyskasz w każdej placówce ZUS (także podczas e-wizyty; zob. www.zus.pl/e-wizyta) lub na naszej stronie internetowej **www.zus.pl**. Na stronie www.zus.pl znajdziesz też listę naszych placówek wraz z adresami i godzinami przyjęć.

⁵ Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników.